EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 3.7.2026
COM(2026) 358 final

2026/0192 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kindlaksmääramise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2025/2643

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2025/2643 (millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks) (edaspidi „EDIPi määrus“) artiklis 35 on sätestatud võimalus määrata kindlaks Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid.

Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid on koostööl põhinevad tööstusprojektid, mille eesmärk on tugevdada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet kogu liidus, aidates samal ajal arendada liikmesriikide sõjalisi võimeid, mis on liidu julgeoleku- ja kaitsehuvide seisukohast kriitilise tähtsusega, sealhulgas neid, mis tagavad juurdepääsu kõigile operatsioonide domeenidele.

Määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõike 3 kohaselt võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal võtta vastu rakendusakte, millega määratakse kindlaks Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid. Käesolev ettepanek vastab sellele nõudele, esitades esimesed projektid, mis vastavad EDIPi määruses ette nähtud tingimustele, et need määrata kindlaks Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektidena.

Käesoleva ettepaneku kohane projektide loetelu põhineb komisjoni – keda toetasid Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) ning Euroopa Kaitseagentuur (EDA) – tehtud hindamisel selle kohta, kas liikmesriikide artikli 35 lõike 4 kohaselt esitatud projektid vastavad EDIPi määruses kehtestatud kriteeriumidele. Projektid, mis kavatsetakse määrata Euroopa ühishuvi pakkuvateks kaitseprojektideks, annavad olulise panuse liidu kaitsevalmidusse, edendades koostööpõhist arendamist ja hankimist, toetades vajaduse korral tööstussuutlikkuse suurendamist ning parandades koostegutsemisvõimet ja standardimist osalevates liikmesriikides.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Nõukogu rakendusotsuse ettepaneku õiguslik alus on määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõige 3. Selle sättega antakse nõukogule õigus võtta komisjoni ettepaneku põhjal vastu rakendusakt, milles määratakse kindlaks Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid.

• Subsidiaarsus

Ettepanek käsitleb jagatud pädevuse valdkonda, eelkõige liidu kaitsevalmiduse tööstuslikku mõõdet. Ettepanekuga taotletavaid eesmärke ei suuda liikmesriigid üksi tegutsedes piisavalt saavutada.

Määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 kohaselt tuleb Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kindlaksmääramiseks hinnata projekte liidu tasandil EDIPi määruses sätestatud ühiste kriteeriumide alusel ja teha ühiselt kindlaks, et projektid teenivad Euroopa ühist huvi. Liidu tasandi meetmed on vajalikud, et tagada selliste projektide kindlaksmääramisel järjepidevus, läbipaistvus ja võrdne kohtlemine ning luua ühine raamistik projektidele, mille põhjendused ja mõju on oma olemuselt riikidevahelised.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega. See piirdub EDIPi määruse artikli 35 lõike 3 rakendamiseks vajalikuga.

Kavandatava nõukogu rakendusotsusega ei kehtestata muid kohustusi peale kohustuste, mis on vajalikud Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kindlaksmääramiseks alusaktiga kehtestatud õigusraamistiku alusel.

3. MÕJU EELARVELE

Euroopa ühishuvi pakkuvaid kaitseprojekte võib rahastada EDIPi määruse artikli 21 kohaselt vastu võetud tööprogrammis selleks otstarbeks määratud eelarvevahenditest. Käesolev otsus ei piira hilisemaid otsuseid liidu rahaliste vahendite eraldamise kohta.

Pärast moodustamist oleks Euroopa ühishuvi pakkuvas kaitseprojektis osalev liikmesriikide rühm (ja võimalikud tulevased Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuurid) toetuskõlblik ja neile eraldataks EDIPi määruse artikli 35 alusel rahalisi vahendeid selleks ette nähtud menetluse kohaselt.

4. MUUD KÜSIMUSED

- **Menetlusetapid Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kindlaksmääramiseks**

(1) Komisjon avaldas 16. veebruaril 2026 osalemiskutse eesmärgiga konsulteerida ELi liikmesriikidega kaasaval viisil võimalike Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kindlaksmääramise üle vastavalt määruse (EL) 2025/2643 artiklile 35. Liikmesriigid esitasid ette nähtud tähtpäevaks ehk 29. maiks 2026 võimalike Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kohta üheksa projektiettepanekut.

(2) Komisjon kutsus Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat (edaspidi „kõrge esindaja“) Euroopa välisteenistuse, sealhulgas Euroopa Liidu sõjalise staabi (ELSS) kaudu, ja Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) üles jagama oma eksperditeadmisi, et tagada kooskõla artikli 35 lõike 2 punktides b, c ja d osutatud prioriteetide ja eesmärkidega ning täiendada liikmesriikide esitatud teavet projektiettepanekute kohta.

(3) Komisjon kontrollis, kas kõiki liikmesriike ja assotsieerunud riike ning asjakohasel juhul Ukrainat on teavitatud projekti algatamisest ja kas neile on antud võimalus selles osaleda.

(4) Võttes arvesse ka Euroopa välisteenistuse, sealhulgas ELi sõjalise staabi ja Euroopa Kaitseagentuuri esitatud teavet, kontrollis komisjon, kas osalemiskutse alusel esitatud võimalike Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide projektiettepanekud vastavad määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Nõukogu rakendusotsust käsitleva komisjoni ettepaneku artikkel 1 on rakendussäte, milles märgitakse, et lisas loetletud projektid tuleb määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 kohaselt määrata kindlaks kui esimesed Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid.

Otsuse lisas on loetletud viis projekti, mis tuleb määrata kindlaks Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektidena, ning esitatud neist igaühe peamised eesmärgid ja omadused, osalevad riigid ja hinnanguline üldine rahaline maht, nagu on nõutud määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikes 6.

Lisaks võib komisjon kooskõlas artikli 35 lõikega 14 vajaduse korral projektides osaleda ning osalevad liikmesriigid võivad otsustada kaasata Euroopa ühishuvi pakkuvasse kaitseprojekti vaatlejatena kõrge esindaja ja Euroopa Kaitseagentuuri. Seetõttu on lisas mainitud ka kavandatav komisjoni osalemine ning kõrge esindaja ja Euroopa Kaitseagentuuri kaasamine vaatlejatena, et suurendada läbipaistvust ja tagada selgus iga kindlaks määratud Euroopa ühishuvi pakkuva kaitseprojekti raamistiku osas.

- **Üksikasjalik selgitus Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide ettepanekute määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele vastavuse kontrollimise kohta**

Kontrolliprotsessi tulemusena teeb komisjon kooskõlas määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikega 3 ettepaneku määrata üheksast esitatud ettepanekust praeguses etapis Euroopa ühishuvi pakkuvaks kaitseprojektiks viis, nimelt: Euroopa kindlameelne droonikaitse ja droonitõrje (DronE and Counter Drone European Resolve, DECODER); integreeritud merepõhja- ja merekaitse (Integrated Maritime and Seabed Defence, IMSD); SPACE; ELi eelhoiatusvõimeline liidetud integreeritud õhu- ja raketikaitse (EU Federated Integrated Air and Missile Defence including Early Warning, EU-FIAMD) ning idatiiva seire (Eastern Flank Watch, EFW).

Komisjoni hinnangul vastavad need viis ettepanekut oma eesmärkide selguse ja küpsustaseme poolest täielikult määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele. Eelkõige võivad need märkimisväärselt tugevdada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, tõhusust ja innovatsioonisuutlikkust, aidata arendada liikmesriikide sõjalisi võimeid, võtta arvesse koostööd alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitseagentuuri algatuste ja projektide raames ning NATO asjakohast tegevust, samal ajal on need kaasavad, nendest saadav kasu avaldub liidus laiemalt ning need on olulised oma suuruse ja ulatuse poolest. Leitakse, et nende võimalik kasu kaalub üles nende kulud.

Komisjon leiab, et kui see on asjakohane ja kooskõlas määrusega (EL) 2025/2643, peaks kindlaksmääratud Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kasutuselevõtt hõlbustama koostööd Ukrainaga ja kasutama ära asjakohaseid saadud kogemusi.

Euroopa kindlameelne droonikaitse ja droonitõrje (DECODER)

Ettepanekus käsitletakse Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse tugevdamist pikas perspektiivis, toetatakse turgude integreerimist, strateegiliste sõltuvuste vähendamist ja koostegutsemisvõime parandamist. See näitab projekti olulist panust liidu julgeoleku- ja kaitsehuvide seisukohast üliolulistesse sõjalistesse võimetesse ning käsitleb tsiviil-sõjalist koostööd ja kahesuguse kasutusega tehnoloogiaid. Selles võetakse arvesse alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitseagentuuri algatusi ning NATO asjakohast tegevust.

Ettepanekus on esitatud tugevad ja hästi põhjendatud argumendid selle kohta, kuidas sellest saadav kasu avaldub liidus laiemalt, ning see hõlmab 26 liikmesriiki ja veel muid riike. Ettepanekus on esitatud tõendid selle märkimisväärse ulatuse kohta, mis käsitlevad nii tehnilist keerukust kui ka operatsioonide ja tööstustegevuse mitmekesisust, samuti pikaajalisi strateegilisi eesmärke ja märkimisväärset hinnangulist üldist rahalist mahtu.

Integreeritud merepõhja- ja merekaitse (IMSD)

Ettepanekus käsitletakse Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse tugevdamist ning eeldatakse, et see aitab laiendada piiriülest koostööd, vähendada killustatust tugevalt killustatud Euroopa merekaitseturul ja avaldada positiivset ülekanduvat mõju tsiviilsektorile. Projekt hõlmab ka koostööd tsiviilasutustega, viies ellu Euroopa maailmamerepakti juhtalgatust seoses olukorrateadlikkusega merel. See aitab tegeleda liidu julgeoleku- ja kaitsehuvide seisukohast üliolulise võimetega, toetades teadlikkust meredomeeni olukorrast, üliolulise veealuse taristu kaitset, koostegutsemisvõimelisi merestruktuure ning veealuse ja merepõhja sõjapidamise võimeid.

Projekt tugineb mitmele käimasolevale alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitseagentuuri algatusele ning selles võetakse arvesse NATO asjakohast tegevust. See hõlmab arvukalt riike (17) ja sellest saadav kasu avaldub ELis laiemalt. Projekt on märkimisväärse ulatusega ja selle hinnanguline üldine rahaline maht on märkimisväärne.

SPACE

Ettepanekus käsitletakse Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse tugevdamist, toetatakse küpse teadus- ja arendustegevuse muutmist suveräänseks operatsioonivõimeks, mida ükski liikmesriik ei suuda üksi arendada, laiendatakse piiriüleseid partnerlusi, luuakse uusi turuvõimalusi ja käsitletakse struktuurse sõltuvuse vähendamist kosmosevaldkonnas. Projekt on sõjalisest ja operatsioonilisest seisukohast väga oluline ning kujutab endast otsest ja struktuurset panust ELi kosmosekilpi.

Projektis võetakse arvesse asjakohaseid alalise struktureeritud koostöö projekte ning selle eesmärk on tugevdada liikmesriikide võimeid ja koostegutsemisvõimet kooskõlas NATO tegevusega. See hõlmab arvukalt riike (16). See on oma ulatuselt märkimisväärne, selle hinnanguline üldine rahaline maht on märkimisväärne ja sellest saadav kasu avaldub Euroopale laiemalt, sest kosmovõimete katvus on olemuslikult kogu liitu hõlmav.

ELi eelhoiatusvõimeline liidetud integreeritud õhu- ja raketikaitse

(EU-FIAMD)

Ettepanekus käsitletakse Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse tugevdamist ning toetatakse koostöö loomist ja laiendamist Euroopa tööstuses. See aitab luua süsteemide liitsüsteemi, mis tagab liikmesriikidele üliolulised sõjalised võimed, nimelt ühise ja integreeritud õhu- ja raketikaitse. Selles võetakse arvesse alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitseagentuuri algatusi ning NATO asjakohast tegevust.

Projekt hõlmab arvukalt riike (16). See aitab otseselt tugevdada ELi kollektiivset kerksust integreeritud õhu- ja raketikaitse tõhustamise, elutähtsa taristu parema kaitse, relvajõudude parema operatsioonilise koordineerimise ning õhu- ja raketikaitsega seotud üliolulise sektorite tööstussuutlikkuse tugevdamise kaudu. Projekt on märkimisväärse ulatusega ja selle hinnanguline üldine rahaline maht on märkimisväärne.

Idatiiva seire (EFW)

Ettepanekus käsitletakse Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse suurendamist, turgude integreerimist, VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate integreerimist tarneahela mitmekesistamise kaudu ning strateegilise sõltuvuse vähendamist. Selles käsitletakse selliseid üliolulisi võimevaldkondi nagu maapealsed lahinguvõimed, juhtimine, side, infotehnoloogia, luure,

seire, sihtmärgi kinnistamine ja reke (C4ISTAR), õhu- ja raketikaitse, droonid/droonitõrje ning sõjaline liikuvus. Projektis võetakse arvesse alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitseagentuuri algatusi ning see tugineb NATO asjakohasele tegevusele ja toetab seda.

Projekt hõlmab arvukalt riike (15). Ettepanek on üles ehitatud mitmedomeenivõime arendamise algatusena ning kuigi geograafiliselt keskendub see ELi idapiirile, toob see konkreetsete julgeolekuohtude vastu võitlemisel kasu kõigile liikmesriikidele ja on avatud oma geograafilise huvipiirkonna laiendamiseks. Projekti ulatus on märkimisväärne ning sellel on märkimisväärne hinnanguline üldine rahaline maht ja pikaajaline eesmärk.

Seevastu leiti, et neli muud ettepanekut, nimelt Euroopa maismaaoperatsioonide robotlahinguüksused (European Robotic Combat Units for Land operations, ERCUL), suurtükisüsteemid (Artillery Systems, ARTISYS), mitmedomeenioperatsiooni platvormi süsteemid (Multi Domain Operation Platform systems, ARCADIA) ja Euroopa tehisintellekti kaitseandmeruum (European Defence Data Space for AI, EDDS), on küll olulised ELi kaitsevalmiduse tugevdamiseks, kuid ei vasta veel täielikult kõigile määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele, kuna nende eesmärke on kirjeldatud ebapiisava selgusega ja nende üldine küpsustase ei ole piisav, muu hulgas selles osas, mil määral neis on seatud eesmärgiks koondada asjaomaste tööstusvaldkonna osalejate ja lahenduste mitmekesisus ühise kaitsevalmiduse saavutamise eesmärgi alla. Edasiarendamise korral on neil ettepanekutel siiski suur potentsiaal olla kindlaks määratud Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektidena järgneva osalemiskutse alusel. Seetõttu võivad nad saada EDIPist rahastust edasiarendamise toetamiseks.

2026/0192 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kindlaksmääramise kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2025/2643

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2025. aasta määrust (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks (EDIPi määrus),[1] eriti selle artikli 35 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 16. veebruaril 2026 avaldas komisjon osalemiskutse eesmärgiga konsulteerida ELi liikmesriikidega võimalike Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kindlaksmääramise üle vastavalt määruse (EL) 2025/2643 artiklile 35. Liikmesriigid esitasid ette nähtud tähtpäevaks ehk 29. maiks 2026 võimalike Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide kohta üheksa projektiettepanekut.

(2) Kooskõlas EDIPi määruse artikli 35 lõike 5 punktiga b kutsus komisjon Euroopa Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat (edaspidi „kõrge esindaja“) Euroopa välisteenistuse kaudu ja Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) üles jagama oma eksperditeadmisi, et tagada kooskõla kõnealuse määruse artikli 35 lõike 2 punktides b, c ja d osutatud prioriteetide ja eesmärkidega ning täiendada liikmesriikide esitatud teavet projektiettepanekute kohta.

(3) Komisjon kontrollis, kas kõiki liikmesriike ja assotsieerunud riike ning asjakohasel juhul Ukrainat on teavitatud projekti algatamisest ja kas neile on antud võimalus selles osaleda.

(4) Võttes arvesse Euroopa välisteenistuse ja Euroopa Kaitseagentuuri esitatud teavet, kontrollis komisjon, kas osalemiskutse alusel esitatud võimalike Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide projektiettepanekud vastavad määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele, ja tegi ettepaneku määrata kindlaks viis ettepanekut Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektidena.

(5) Kindlaksmääratud Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid vastavad määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele. Eelkõige on nendega võimalik märkimisväärselt tugevdada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, tõhusust ja innovatsioonisuutlikkust, aidata arendada liikmesriikide sõjalisi võimeid, võtta arvesse koostööd alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitseagentuuri algatuste ja projektide raames ning Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) asjakohast tegevust, samal ajal

[1] ELT L 2025/2643, 29.12.2025.

on need kaasavad, nendest saadav kasu avaldub liidus laiemalt, need on olulised oma suuruse ja ulatuse poolest ning nende võimalik kasu kaalub üles nende kulud.

(6) Iga kindlaksmääramiseks esitatud Euroopa ühishuvi pakkuva kaitseprojekti puhul on asjakohasuse kriteerium täidetud ja seepärast peaks komisjon osalema määruse (EL) 2025/2643 artikli 35 lõike 14 kohaselt kõigis kindlaksmääramiseks esitatud Euroopa ühishuvi pakkuvates kaitseprojektides. Kõrge esindaja ja Euroopa Kaitseagentuur tuleks vaatlejatena kaasata kõiki viide Euroopa ühishuvi pakkuvasse kaitseprojekti, mille kohta on esitatud kindlaksmääramise ettepanek,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Lisas loetletud projektid on kindlaks määratud Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektidena.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja